

Sygn. akt III Ca 17/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Tomasz Tatarczyk (spr.)

Sędzia SO Gabriela Sobczyk

Sędzia SO Anna Hajda

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 sierpnia 2014 r.

sprawy z wniosku M. F. (1)

z udziałem M. F. (2)

o dział spadku

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 24 września 2013 r., sygn. akt I Ns 956/10

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie, znieść postępowanie od dnia 7 sierpnia 2012r. i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rybniku pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSO Anna Hajda SSO Tomasz Tatarczyk SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Ca 17/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 24 września 2013r. Sąd Rejonowy ustalił, że w skład spadku po A. F. wchodzi nieruchomość położona w K., składająca się z dwóch działek, dokonał działu spadku przez przyznanie jednej z działek wnioskodawcy, a drugiej uczestnikowi postępowania, ustanowił służebność drogi, orzekł o dopłacie i kosztach postępowania. Krąg spadkobierców A. F. ustalił Sąd w oparciu o postanowienie stwierdzające nabycie spadku, skład spadku na podstawie odpisu księgi wieczystej, wartość nieruchomości w oparciu o opinię biegłego rzeczoznawcy. Sąd wskazał, że sposób podziału spadku określił uwzględniając dotychczasowy sposób korzystania ze spadku przez uczestnika postępowania i plany na przyszłość wnioskodawcy, dopłatę zasądził stosownie do wielkości udziałów zainteresowanych w spadku.

W apelacji uczestnik zarzucił nieważność postępowania, naruszenie prawa materialnego – art. 1038, 1035 w związku z art. 211 i 212 § 1 i 3 oraz art. 212 § 1 w związku z art. 145 § 2 i 3 k.c., naruszenie prawa procesowego – art. 682, 328 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., błąd w ustaleniach faktycznych, domagał się w pierwszej kolejności uchylenia postanowienia, zniesienia postępowania i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, a w razie nieuwzględnienia zarzutu nieważności – zmiany postanowienia, zasądzenia od wnioskodawcy kosztów postępowania bądź uchylenia postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W sprawie zachodzi nieważność postępowania, co spowodowało konieczność uchylecia zaskarżonego postanowienia, zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach instancji odwoławczej.

Wnioskodawcę reprezentował w sprawie adwokat E. D., który w toku postępowania zaprzestał wykonywania zawodu adwokata i z dniem 1 czerwca 2012r. przeniesiony został na listę adwokatów niewykonyjących zawodu adwokata – emerytów.

Prawo do występowania w charakterze pełnomocników procesowych mają tylko adwokaci wpisani na listę adwokatów wykonujących zawód. Nie mogą natomiast być pełnomocnikami procesowymi adwokaci wpisani na listę adwokatów niewykonyjących zawodu, pośród nich adwokaci – emeryci.

Począwszy od dnia 7 sierpnia 2012r. E. D. występował w sprawie w charakterze pełnomocnika wnioskodawcy w oparciu o pełnomocnictwo udzielone mu tego dnia jako osobie sprawującej zarząd majątku i związanych z tym interesów w zakresie dotyczącym nieruchomości spadkowej. Na rozprawie apelacyjnej wyjaśnił, że został ustanowiony przez wnioskodawcę zarządcą majątku spadkowego. Wnioskodawca w odpowiedzi na zobowiązanie sądowe przedstawił zlecenie z 7 sierpnia 2012r., z którego wynika, że powierzył E. D. wykonywanie zarządu majątkiem obejmującym nieruchomości spadkową, a zleceniem objęto reprezentowanie interesów mocodawcy we wszystkich sprawach dotyczących tej nieruchomości, w tym zastępstwo w sprawie o dział spadku.

Stosownie do art. 87 § 1 k.p.c., pełnomocnikiem może być osoba sprawująca zarząd majątkiem strony - w sprawach, które wchodzą w zakres tego zarządu.

Zarząd uprawniający zarządcę do występowania w charakterze pełnomocnika musi mieć cechę trwałości, powinien być faktycznie sprawowany przez zarządcę i nie może być ograniczony do zastępowania mocodawcy przed sądem.

Wobec uregulowania obowiązującego przed dniem 1 stycznia 2014r. przepisu art. 184 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, zgodnie z którym zarządzanie nieruchomościami było działalnością zawodową wykonywaną przez zarządców nieruchomości na zasadach określonych w ustawie, a zarządcą nieruchomości była osoba fizyczna posiadająca licencję zawodową nadaną w trybie przepisów ustawy, należało przyjąć, że w procesie cywilnym pełnomocnikiem procesowym mógł być tylko taki zarządca nieruchomości, który uzyskał uprawnienia zawodowe zarządcy nieruchomości.

Pełnomocnik wnioskodawcy, jak wyjaśnił w piśmie z 18 lipca 2014r., uprawnień zawodowych zarządcy nieruchomości nie uzyskał.

Inna rzecz, że jak wynika z treści tego pisma, zarządu nieruchomością pełnomocnik wnioskodawcy faktycznie nie wykonywał.

Nie posiadając uprawnień zawodowych zarządcy nieruchomości i nie sprawując zarządu pełnomocnik wnioskodawcy nie mógł reprezentować go w postępowaniu sądowym w oparciu o pełnomocnictwo z dnia 7 sierpnia 2012r.

Występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika osoby, która nim być nie może, oznacza brak należytego umocowania pełnomocnika i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Uchybienie to nie może być usunięte w drodze zatwierdzenia przez stronę dokonanych czynności.

Nieważność postępowania podlegała uwzględnieniu przez Sąd drugiej instancji również z urzędu stosownie do art. 378 § 1 k.p.c.

Dlatego orzec należało jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 386 § 2 i 108 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Rozpoznając sprawę ponownie powtórzy Sąd Rejonowy w niezbędnym zakresie czynności procesowe, a ustalając w oparciu o opinię biegłego wartość nieruchomości na uwadze będzie miał uregulowanie art. 156 ust. 3 i 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami, według którego operat szacunkowy może być wykorzystywany do celu, dla którego został sporządzony przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia, a po upływie tego okresu wymaga potwierdzenia aktualności przez rzeczoznawcę majątkowego.

SSO Anna Hajda SSO Tomasz Tatarczyk SSO Gabriela Sobczyk